

سیری در شناخت انسان کامل

مؤلفان:

دکتر محمد جواد یداللهی فر

دکتر ناهید حیدری

سید صاحبیت انور

www.ketab.ir

سرشناسه	: یداللهی فر، محمدجواد، ۱۳۴۷-
عنوان و نام پدیدآور	: سیری در شناخت انسان کامل / مولفان محمدجواد یداللهی فر، ناهید حیدری، سعید صحبت‌انور.
مشخصات نشر	: همدان: مصفاى الوند ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۲۳۷ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۳۷-۴۱-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۱۹-۲۲۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: انسان (عرفان)
موضوع	: *Man (Mysticism)
موضوع	: انسان (اسلام)
موضوع	: Theological anthropology -- Islam
شناسه افزوده	: حیدری، ناهید، ۱۳۵۶-
شناسه افزوده	: صحبت‌انور، سعید، ۱۳۵۶ -
رده بندی کنگره	: ۲/۲۸۷BP
رده بندی دیویی	: ۱۳/۳۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۱۳۷۶۲
وضعیت رکورد	: فیپا

عنوان: سیری در شناخت انسان کامل
مولفان: دکتر محمدجواد یداللهی فر، دکتر ناهید حیدری، سعید صحبت‌انور
صفحه آرا: فاطمه خانی
ناشر: مصفاى الوند
چاپخانه: روشن
صفحه و قطع: ۲۳۷ و زیری
نوبت چاپ: اول
تیراژ: ۱۰۰۰
قیمت: ۹۶۰۰۰۰ ریال
تاریخ انتشار: ۱۴۰۱
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۳۷-۴۱-۷

کلیه حقوق برای انتشارات مصفاى الوند محفوظ است

مراکز فروش در همدان: ۱. خیابان شهید حسین فهمیده، روبروی پارک مردم، فروشگاه اداره انتشارات
۳. خیابان مهدیه روبروی خانه معلم- انتشارات دانشجو

.....	مقدمه
-------	-------

فصل اول: کلیات (تبیین مفاهیم)

.....	مقدمه
.....	مفهوم انسان کامل
.....	تبیین مفاهیم
.....	معنای لغوی و اصطلاحی انسان
.....	معنای لغوی و اصطلاحی شناخت
.....	تعریف انسان شناسی (Anthropology)
.....	معنای لغوی و اصطلاحی کمال
.....	تعریف انسان کامل (The perfect man)

فصل دوم: انسان کامل از دیدگاه مکاتب مختلف

.....	مقدمه
.....	انسان از دیدگاه مکتب عقلیون
.....	نقد و بررسی دیدگاه عقلیون
.....	انسان کامل از دیدگاه ملاصدرا
.....	چیستی علم از دیدگاه ملاصدرا

فصل سوم: انسان کامل از دیدگاه اسلام

.....	ابزارهای علم انسان کامل
.....	مراتب ادراک و ارتباط آن با علم انسان کامل
.....	اقسام انسان در ارتباط با علم
.....	انسان ناقص محجوب
.....	انسان واصل فانی
.....	انسان کامل عارف
.....	اقسام علما
.....	عالم تام

۴۱	عالم مکتفی
۴۲	عالم ناقص
۴۲	علم انسان کامل
۴۵	مصادر علم انسان کامل
۵۳	لوح محفوظ
۵۶	لوح محو و اثبات
۵۸	عرش و کرسی
۶۱	علوم انبیاء و اوصیای پیشین

فصل چهارم: انسان از دیدگاه مکتب عرفان

۶۵	انسان از دیدگاه مکتب عرفان و تصوف
۶۷	تاریخچه اصطلاح انسان کامل نزد صوفیه و عرفا
۶۹	انسان کامل از دیدگاه ابن عربی
۷۱	انسان کامل از دیدگاه جلی
۷۳	انسان کامل از دیدگاه عزیزالدین نسفی
۷۷	سیر صعود و تکامل انسان
۸۲	ولایت، مرتبه‌ای کامل‌تر از نبوت
۸۳	سلسله مراتب اولیاء و تعدادشان
۸۶	نقد و بررسی دیدگاه عرفان و تصوف
۸۷	تحقیر بیش از اندازه عقل
۸۷	درون گرایی افراطی
۸۹	ترک خودی (تذلیل نفس)
۹۰	انسان کامل از دیدگاه قونوی

فصل پنجم: انسان از منظر مکتب قرآن

۱۰۷	انسان از دیدگاه مکتب قدرت
۱۰۹	نقد و بررسی دیدگاه مکتب قدرت
۱۱۰	انسان از دیدگاه مکتب ضعف
۱۱۲	نقد و بررسی دیدگاه مکتب ضعف

۱۱۲.....	انسان از دیدگاه مکتب سوسیالیزم
۱۱۲.....	نقد و بررسی دیدگاه مکتب سوسیالیزم
۱۱۲.....	انسان از دیدگاه اگزیستانسیالیسم
۱۱۳.....	اصالت وجود در اگزیستانسیالیسم
۱۱۵.....	نتایج تعلق و وابستگی انسان
۱۱۷.....	اعتقاد به خدا در اگزیستانسیالیسم
۱۱۹.....	کمال، حرکت از «خود» به «خود»
۱۲۰.....	اشتباه مکتب اگزیستانسیالیسم در مورد رابطه انسان با خدا
۱۲۱.....	خودآگاهی و خداآگاهی
۱۲۴.....	پاسخ به چند اشکال دیگر
۱۲۵.....	کمال هدفی و کمال وسیله ای
۱۲۷.....	آزادی در تعبیرات اسلامی

فصل ششم: مفاهیم مرتبط با انسان کامل

۱۳۳.....	مقدمه
۱۴۱.....	منظور از انسان کامل
۱۴۱.....	مفاهیم مرتبط با انسان کامل
۱۴۲.....	کمال انسان
۱۴۴.....	تعریف کمال
۱۴۷.....	خصوصیات نازل ترین مرتبه وجودی انسان کامل
۱۴۸.....	یگانگی و وحدت
۱۴۹.....	منظور از یگانگی و وحدت انسان کامل
۱۵۰.....	جامعیت و خلافت
۱۵۱.....	منظور از جامعیت و خلافت انسان کامل
۱۵۲.....	علم و قدرت
۱۵۳.....	فنا و عبودیت
۱۵۴.....	قرب و ولایت
۱۵۴.....	برگزیدگی و فضیلت

۱۵۵.....	رهبری و امامت
----------	---------------

فصل هفتم: انسان کامل از منظر قرآن

۱۶۱.....	سیمای انسان کامل از دیدگاه قرآن و عرفان
۱۶۳.....	انسان در قرآن
۱۶۴.....	نشانه های انسان کامل در سوره فرقان
۱۶۷.....	قرآن و حقیقت محمدیه
۱۶۸.....	انسان کامل در عرفان
۱۷۰.....	انسان کامل نزد حافظ
۱۷۵.....	انسان کامل در روایات
۱۷۷.....	کمال نهایی انسان
۱۸۰.....	کمال نهایی انسان در بعد نظری
۱۸۶.....	کمال نهایی انسان در بعد عملی
۱۸۶.....	مؤلفه های الگوی انسان کامل
۱۸۷.....	بینش های انسان کامل
۱۸۷.....	بینش توحیدی
۱۸۸.....	فرجام اندیشی
۱۹۰.....	گرایش توحیدی
۱۹۱.....	قدرت و اراده
۱۹۲.....	اعتدال
۱۹۳.....	کسب کمالات و فضایل

فصل هشتم: نماد انسان کامل

۱۹۷.....	معرفی علی علیه السلام به عنوان نماد انسان کامل
۱۹۸.....	تقوای علی علیه السلام
۲۰۰.....	دانش علی علیه السلام
۲۰۱.....	جهاد علی علیه السلام
۲۱۵.....	فهرست منابع

مقدمه

تاریخ ادیان و مذاهب و نظام های فکری و فلسفی نشان می دهد که بحث از انسان سابقه ای طولانی دارد و آدمی همواره در جست و جوی انسان کامل بوده است. به همین دلیل، گاه موجودات ماوراء الطبیعی، رب النوع ها و قهرمانان افسانه ای و اساطیری و گاهی نیز شخصیت های برجسته ی تاریخ را به منزله انسان کامل مطرح کرده است. شاید بتوان گفت که ریشه گرایش به انسان کامل و میل به کمال، در درون آدمی است. انسان ذاتاً از نقص و ضعف و حقارت دوری می نماید. انسان همواره به دنبال نوعی افزایش کمی و کیفی و یا شکوفایی است و همین امر او را در جست و جوی انسان برین کشانده است تا در وجود او کمال خویش را ببیند. بنابراین، بحث از انسان کامل و ارائه الگو، به گذشته های دور، یعنی قبل از میلاد بر می گردد. در ادیان الهی، به ویژه دین مبین اسلام هم انسان کامل توصیف شده است؛ اما از نظر پژوهش، حکیمان و فیلسوفان از اولین کسانی هستند که در این زمینه کارهای علمی انجام داده اند و با برشمردن ویژگی هایی برای آن، کوشیده اند الگوهایی نیز ارائه دهند.

شناختن انسان کامل با انسان نمونه از دیدگاه اسلام از آن نظر برای ما مسلمین لازم است که حکم مدل و الگو و سرمشق را دارد، یعنی اگر بخواهیم یک مسلمان کامل باشیم چون اسلام می خواهد انسان کامل بسازد و تحت تربیت و تعلیم اسلامی به کمال انسانی خود برسیم، باید بدانیم که انسان کامل چگونه است، چهره روحی و معنوی انسان کامل چگونه چهره ای است، سیمای معنوی انسان کامل چگونه سیمائی است و مشخصات انسان کامل چگونه مشخصاتی است، تا بتوانیم خود و جامعه خود را آن گونه بسازیم. انسان کامل یعنی انسان نمونه، انسان اعلی یا انسان والا انسان مانند بسیاری از چیزهای دیگر، کامل و غیر کامل دارد و بلکه معیوب و سالم دارد و انسان سالم هم دو قسم است: انسان سالم کامل و انسان سالم غیر کامل.^۱

^۱ شهید مرتضی مطهری - انسان کامل - چاپ سی ام، مرداد ۱۳۸۳، ص ۲۱ - قم انتشارات اسلامی.